

Råd til skoler i møte med barn og kjønnsforvirring

Utdanningsinstitusjoner står overfor stadig flere spørsmål om hvordan de skal håndtere elever med kjønnsinkongruens. Den markante økningen i unge som identifiserer seg med et annet kjønn enn det de ble født med, har ført til usikkerhet blant skoleledelse og lærere om hvilke tiltak som er mest hensiktsmessige og hvilke retningslinjer de bør følge.

Det er avgjørende at skolens tilnærming er kunnskapsbasert og balanserer elevens trivsel med fokus på langsiktige helseperspektiver. Mens noen skoler fremmer sosial og medisinsk "transisjon" som barnets beste, peker forskning og organisasjoner som [GENID Norge](#) på viktigheten av en kritisk og forsiktig tilnærming.

Flere skoler opplever nå at elever, ofte flere samtidig, ønsker å bytte navn og pronomen. Dette reiser spørsmål om skolens ansvar og hvilke konsekvenser slike tiltak kan ha. Skolens rolle i "sosial transisjon", det vil si bruke elevens nye pronomen og nytt navn, kan få langsiktige helsemessige følger for elevene, og det er derfor viktig med en gjennomtenkt tilnærming. Skolen bør ikke ta posisjon som "bekreftende", men i det minste være nøytral og ivareta de ansattes samvittighetsfrihet og elevenes og integritet.

Skolen bør basere sine avgjørelser på sitt eget verdigrunnlag, samt vitenskapelig kunnskap og biologi fremfor ideologi. Det er viktig å skape et trygt og inkluderende læringsmiljø, men uten å bekrefte ny kjønnsidentitet utenfor biologiske rammer.

GENID Norge har utarbeidet konkrete [råd til skoler](#) for å håndtere kjønnsidentitetsspørsmål på en forsvarlig måte. Her er noen av deres anbefalinger:

- 1. Forståelse av sosial transisjon:** Skoler bør være oppmerksomme på at sosial transisjon, som innebærer å bekrefte en elevs oppfatning av å tilhøre et annet kjønn enn det biologiske, ikke er en nøytral handling. Denne praksisen kan ha betydelige psykologiske effekter på eleven og bør derfor vurderes nøye.
- 2. Vurdering av risiko:** Det er viktig å erkjenne at sosial transisjon kan medføre risiko for elevens fysiske og psykiske helse. I stedet for å lindre kjønnsrelatert dysfori, kan det forlenge eller forsterke slike følelser. Skolen bør derfor nøye vurdere om de skal etterkomme elevens ønsker om sosial transisjon.
- 3. Bevaring av skolens nøytralitet:** Skolen bør opprettholde en nøytral posisjon i spørsmål om kjønnsidentitet. Det er viktig å ivareta elevens følelser, men

samtidig unngå å påvirke dem ved å behandle midlertidige følelser som faste realiteter.

4. **Involvering av foreldre:** Enhver beslutning om sosial transisjon bør tas i samarbeid med elevens foreldre eller foresatte. Å støtte en sosial transisjon uten foreldrenes involvering kan skape komplekse utfordringer innen familien og anbefales ikke.
5. **Tilrettelegging av fasiliteter:** Hvis sosial transisjon støttes av elevens pårørende, kan skolen tilpasse skolehverdagen ved å tilby fasiliteter som er egnet for individuell bruk, som enkeltstående toaletter og garderober.
6. **Støtte til kroppslig aksept:** Skolen bør fremme budskapet om at det finnes mange måter å være jente eller gutt på, samtidig som de understreker viktigheten av å akseptere biologisk realitet. Målet bør være å hjelpe unge til å føle seg mest mulig komfortable med kroppen de har.

Praktiske tips:

- Skolen skal være nøytral. Det er viktig å hensynte elevens følelser, men samtidig skal man ikke påvirke elever ved å behandle følelser som kan være midlertidige, som urokkelige fakta.
- Skolen må vurdere hvordan sosial transisjon av en elev påvirker andre elevers virkelighetsoppfatning og kjønnsbaserte hensyn og rettigheter.
- Hvis sosial transisjon er støttet av elevens pårørende, kan skolen tilpasse skolehverdagen, for eksempel ved å tilby toaletter og garderober innredet på måter egnet for individuell bruk, og ved å revurdere kjønnsdelte aktiviteter på skolen, unntatt aktiviteter der inndelinger er nødvendig.
- Skolen bør forsterke budskapet om at det finnes mange måter å være jente eller gutt på, mens biologisk realitet er noe vi må forholde oss til.

